

คู่มือการคืนสิทธิ ให้คนไทยไร้สิทธิ

โดย เครือข่ายคนไทยไร้สิทธิ

ยังมีผู้คนมากมายที่เกิดและเติบโตบนพื้นแผ่นดินไทย
มีจุดเกาะเกี่ยวความเป็นคนไทย ทั้งในด้านสายโลหิตและหลักถิ่นแดน
แต่เรากลับพบว่าบุคคลเหล่านั้นกลับมีปัญหในการริฐานตัวตน
ไม่ถูกยอมรับเป็นพลเมืองเพียงเพราะเขาไม่มีเลขสี่สามหลักในบัตรประชาชน
ที่เป็นคนไทย ทำให้เขาเหล่านั้นไม่มีสิทธิ หรือได้รับการคุ้มครอง
ในการที่ระมัดระวังตัวเท่ากับคนอื่น ๆ ในสังคม แต่กลับถูกกระทำและปฏิบัติ
เป็นคนที่ไร้ตัวตน ลิดรอนสิทธิลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
ที่ทุกคนควรได้รับอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

หน้อย - วรรณภา แก้วชาติ
เครือข่ายคนไทยไร้สีผิว มูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร คนไทยไร้สิทธิ	4
รู้จักคนไทยไร้สิทธิ	9
การดำเนินงานที่ผ่านมา	15
การคืนสิทธิให้คนไทยไร้สิทธิ	19
เครือข่ายการทำงานคืนสิทธิให้คนไทยไร้สิทธิ	26
FAQs คำถามที่พบบ่อย	30
เอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้อง	34

Executive Summary

คนไทยไร้สิทธิ

99.98% ของคนไทยที่มีสิทธิในระบบ หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (UCS)

991,425 บุคคลที่รอการพิสูจน์ การเป็นไทย

484,661 จำนวนคาดการณ์กลุ่มคนไทยที่ตกหล่นจากทะเบียน ราษฎรและมีปัญหาสถานะทางทะเบียน

คนไทยไร้สิทธิ 3 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มคนไทยที่ตกหล่น จากทะเบียนราษฎรและมี ปัญหาสถานะทางทะเบียน

คนไทยที่มีชื่อและรายการ อยู่ในทะเบียนบ้านกลาง

คนไทยที่ถูกจำหน่าย รายการทางทะเบียน

ปัญหาและอุปสรรคการเข้าไม่ถึงสิทธิ

- การค้นหาญาติหรือครอบครัวในการยืนยันตัวตน หรือพยาน
- ความยากลำบากและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเพื่อพิสูจน์
- การตรวจอัตลักษณ์บุคคลค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์
- ขาดความเข้าใจกระบวนการพิสูจน์สถานะของพื้นที่

การดำเนินงานที่ผ่านมา

- การประชุมนักสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ไทย
- การจัดทำข้อเสนอกองทุนคนไทยไร้สติกิ
- จัดทำคลิป และโปสเตอร์ เพื่อประชาสัมพันธ์ การลงทะเบียนเพื่อพิสูจน์สิทธิสถานะ
- หนังสือขอความร่วมมือศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งช่วยเหลือคนไทยที่มีปัญหา
- หนังสือชักชวนแนวทางการลงทะเบียนผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพฯ
- พัฒนาศักยภาพแกนนำเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียน
- การพัฒนาเครื่อง่ายการตรวจสารพันธุกรรมเพื่อพิสูจน์สถานะทางทะเบียนราษฎร
- หนังสือชักชวนแนวทางการขอคัดรายการทะเบียนราษฎรของบุคคลที่มีรายการบุคคลอยู่ที่ทะเบียนบ้านกลาง
- การนำร่องพิสูจน์ตัวตนกลุ่มตกสำรวจทางทะเบียน เสนอคณะกรรมการฯ 7x7 ครั้งที่ 13/2564
- เวทีถอดบทเรียน โครงการการพัฒนาสร้างความเข้มแข็งฯ และเสวนา “สะท้อนภาพ 2 ปี “MOU คนไทยไร้สติกิฯ
- อบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพและการดำเนินงานช่วยเหลือพระสงฆ์สามเณรที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียนราษฎร
- หนังสือชักชวนความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขของบุคคลที่ได้รับการพิสูจน์เป็นผู้มีสัญชาติไทยในภายหลัง

หน่วยงานให้บริการตรวจสารพันธุกรรม

20 โรงพยาบาล 12 จังหวัด 9 เขตสุขภาพ

- ส.พ. สรรพสิทธิประสงค์ จ.อุบลราชธานี
- ส.พ. เจ้าพระยาอภัยภูเบศร จ.ปราจีนบุรี
- ส.พ. ตราด จ.ตราด
- ส.พ. หาดใหญ่ จ.สงขลา
- ส.พ. พหลพลพยุหเสนา จ.กาญจนบุรี
- ส.พ. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช, อุ่มพวงมท่าสองยาง, แม่ระมาด, พบบพระ, แม่สอด จ.ตาก
- ส.พ. สระบุรี จ.สระบุรี
- ส.พ. กันทรลักษ์ จ.ศรีสะเกษ
- ส.พ. กาบเชิง จ.สุรินทร์
- ส.พ. ชุมพรเวตรอุดมศักดิ์ จ.ชุมพร
- ส.พ. ราชพิพัฒน์ กรุงเทพมหานคร
- ส.พ. พระปกเกล้า จ.จันทบุรี
- ส.พ. สิรินคร, เวชการุณรศมี, กลาง กรุงเทพมหานคร
- โรงพยาบาลสมุทรสาคร จ.สมุทรสาคร

ภาคีเครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่เขตสุขภาพ

พื้นที่ 2 : จังหวัดตาก

- หน่วยรับเรื่องร้องเรียนอื่นที่เป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียน จ.ตาก
- เครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่

พื้นที่ 4 : จังหวัดสระบุรี

- นักสังคมสงเคราะห์
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
- โรงพยาบาลชุมชน
- อสม.
- ยุติธรรมจังหวัด
- พมจ. และศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง

พื้นที่ 5 : จังหวัดกาญจนบุรี

- เครือข่ายคนไร้บ้านกาญจนบุรี
- เครือข่ายคนไทยไร้สิทธิต.กาญจนบุรี
- หน่วยรับเรื่องร้องเรียนอื่นที่เป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียน จ.กาญจนบุรี

พื้นที่ 6 : จังหวัดปราจีนบุรี

- นักสังคมสงเคราะห์
- อสม.
- แกนนำชุมชน (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน)
- ศูนย์ประสานงานคนไทยไร้สิทธิต.จ.ปราจีนบุรี
- ยุติธรรมจังหวัด
- พมจ. และศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง

พื้นที่ 6 : จังหวัดตราด

- นักสังคมสงเคราะห์
- อสม.

พื้นที่ 6 : จังหวัดจันทบุรี

- นักสังคมสงเคราะห์ อสม. แกนนำชุมชน
- สภากงศ์กรชุมชน อพม. พม.
- หน่วยรับเรื่องร้องเรียน 50(5)
- เทศบาลเมืองจันทบุรี สำนักงานทะเบียนท้องถิ่น
- ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง

พื้นที่ 9 : จังหวัดสุรินทร์ (กาบเชิง)

- อ.กาบเชิง สว.กาบเชิง อพม.กาบเชิง
- ศูนย์คุ้มครองสิทธิบัตรทอง 50(5)
- พม. แกนนำชุมชน/ผู้ใหญ่บ้าน
- ศูนย์อำนวยความสะดวกแก้ปัญหาคนไร้สิทธิฯ
- ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง

พื้นที่ 10 : จังหวัดอุบลราชธานี

- มูลนิธิสุขภาพเพื่อการแบ่งปัน
- เสี่ยวสุขภาพ เครือข่ายอภิน้ำทอง
- เครือข่ายแก้ปัญหาคนไร้สิทธิฯ
- ยุติธรรมจังหวัด
- อสม. แกนนำชุมชน

พื้นที่ 10 : จังหวัดศรีสะเกษ

- หน่วยรับเรื่องร้องเรียนฯ
- สำนักทะเบียนท้องถิ่น
- สว.สต. แกนนำชุมชน

พื้นที่ 11 : จังหวัดชุมพร

- หน่วยรับเรื่องร้องเรียนอื่นที่เป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียน จ.ชุมพร
- นักสังคมสงเคราะห์ โรงพยาบาลชุมพร

พื้นที่ 12 : จังหวัดสงขลา

- มูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย
- หน่วยรับเรื่องร้องเรียน สมาคมผู้บริโภค
- ศูนย์ประสานงานหลักประกันสุขภาพประชาชนฯ
- นักสังคมสงเคราะห์ สว.หาดใหญ่ สว.สงขลา

พื้นที่ 13 : กรุงเทพมหานคร

- เครือข่ายคนไทยไร้สิทธิต. เครือข่ายสลัมสี่ภาค
- หน่วยรับเรื่องร้องเรียน 50(5) อสส.
- นักสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์
- ศูนย์บริการสาธารณสุขสูง
- ฝ่ายพัฒนาชุมชนประจำเขต ฝ่ายทะเบียนเขต
- สำนักงานทะเบียน กกม.
- แกนนำชุมชน พม. สปสช. ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง

รู้จักคนไทยไร้สิทธิ

คนไทยไร้สิทธิคือใคร
ความหมายเลขประจำตัวประชาชน (13 หลัก) ในระบบทะเบียนราษฎร

คนไทยไร้สิทธิคือใคร

ตามประกาศสำนักทะเบียนกลาง เรื่องจำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2566 มีจำนวนราษฎรไม่ได้สัญชาติไทย 991,425 ราย

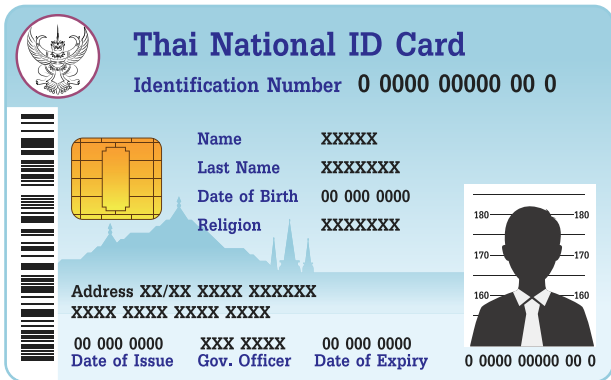
คนไทยที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มที่ 1 คนไทยที่ตกหล่นทางทะเบียนราษฎร หมายถึง ผู้ที่มีบิดาหรือมารดาเป็นคนไทย แต่ตกหล่นจากการมีสิทธิสถานะ ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน เนื่องจากยังไม่ได้แจ้งเกิดหรือเพิ่มชื่อ

กลุ่มที่ 2 คนไทยที่มีชื่อและรายการอยู่ในทะเบียนบ้านกลาง หมายถึง คนไทยที่เคยมีชื่อและเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก แต่ถูกย้ายชื่อและรายการเข้าในทะเบียนบ้านกลาง

กลุ่ม 3 คนไทยที่ถูกจำหน่ายรายการทางทะเบียน หมายถึง คนไทยที่เคยมีชื่อและเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก แต่ถูกจำหน่ายรายการจากฐานข้อมูลทางทะเบียนราษฎร (ทร.97)

เลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก บอกอะไร

X XXXX XXXXX XX X

เลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก แบ่งออกเป็น 5 ส่วน

- ส่วนที่ 1 มี 1 หลัก หลักแรก หมายถึง ประเภทบุคคลซึ่งมี 8 ประเภท
- ส่วนที่ 2 มี 4 หลัก หมายถึง สำนักทะเบียนทะเบียนที่ออกเลขประจำตัวประชาชน หลักที่ 2 - 3 หมายถึง จังหวัด และหลักที่ 4 - 5 หมายถึง อำเภอ /เขต/เทศบาล/เมืองพัทยา
- ส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 รวมกันมี 7 หลัก หมายถึง ลำดับของบุคคลในแต่ละประเภทของแต่ละสำนักทะเบียน
- ส่วนที่ 5 มี 1 หลัก หมายถึง เลขตรวจสอบความถูกต้องของเลขประจำตัวประชาชนทั้งหมด

ตัวเลขหลักที่ 1 หมายถึงประเภทบุคคล ซึ่งมีอยู่ 9 ประเภท ได้แก่

ประเภทที่ 1 คือ คนที่เกิดและมีสัญชาติไทย และได้แจ้งเกิดภายในกำหนดเวลา หมายความว่า

เด็กคนใดก็ตามที่เกิดตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2527 เป็นต้นไป อันเป็นวันเริ่มแรกที่เขา

ประกาศให้ประชาชนทุกคน ต้องมีเลขประจำตัว 13 หลัก เมื่อพ่อแม่ผู้ปกครองไปแจ้งเกิดที่อำเภอหรือสำนักทะเบียนในเขตที่อยู่ภายใน 15 วันนับแต่เกิดมา ตามที่กฎหมายกำหนด เด็กคนนั้นก็ถือเป็นบุคคลประเภท 1 และจะมีเลขประจำตัวขึ้นด้วยเลข 1

ประเภทที่ 2 คือ คนที่เกิดและมีสัญชาติไทย ได้แจ้งเกิดเกินกำหนดเวลา หมายความว่า

เด็กคนใดก็ตามที่เกิดตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2527 เป็นต้นไป แล้วบังเอิญว่าพ่อแม่ผู้ปกครองลืมหรือติดธุระ ทำให้ไม่สามารถไปแจ้งเกิดที่อำเภอหรือเขตภายใน 15 วันตามกฎหมายกำหนด เมื่อไปแจ้งภายหลัง เด็กคนนั้นก็จะเป็นบุคคลประเภท 2

ประเภทที่ 3 คือ คนไทยและคนต่างด้าว ที่มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

ในสมัยเริ่มแรก (คือตั้งแต่ก่อนวันที่ 31 พฤษภาคม 2527)หมายความว่า บุคคลใดก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นคนไทย หรือคนต่างด้าว ที่มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ณ ที่ใดที่หนึ่งในประเทศไทย มาตั้งแต่วันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2527 คนนั้นก็ถือว่าเป็นบุคคลประเภท 3

ประเภทที่ 4 คือ คนไทยและคนต่างด้าว ที่มีใบสำคัญคนต่างด้าวแต่แจ้งย้ายเข้า

โดยยังไม่มีเลขประจำตัวประชาชน ในสมัยเริ่มแรก หมายความว่า คนไทยหรือคนต่างด้าว ที่มีใบสำคัญคนต่างด้าว ที่อาจจะเป็นบุคคลประเภท 3 คือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเดิมอยู่แล้ว แต่ยังไม่ทันได้เลขประจำตัวก็ขอย้ายบ้านไปเขตหรืออำเภออื่นก่อนช่วงวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2527 ก็จะเป็นบุคคลประเภท 4 แทนที่ เช่น สัมจิ๊ดมีชื่ออยู่ในสำนักทะเบียนเขตคลองสาน มาตั้งแต่วันที่ พ.ศ. 2501 ต่อ

มาในเดือนกุมภาพันธ์ 2527 สัมจิตก็ขอย้ายบ้านไปเขตดุสิต โดยที่สัมจิตยังไม่ทันได้เลขประจำตัวจากเขตคลองสาน พอแจ้งย้ายเข้าเขตดุสิต สัมจิตก็จะกลายเป็นบุคคลประเภท 4 มีเลขประจำตัวขึ้นต้นด้วย 4 กลายเป็น 4 1001 01245 29 9 ทันทัน แต่ถ้าสัมจิตย้ายจากเขตคลองสานเดิม ไปเขตดุสิต หลังวันที่ 31 พฤษภาคม 2527 สัมจิตก็ยังเป็นบุคคลประเภท 3 อยู่ เพราะถือว่าจะได้เลขประจำตัวจากเขตคลองสานแล้ว จะย้ายอย่างไรก็ไม่เปลี่ยนแปลง

ประเภทที่ 5 คือ คนไทยที่ได้รับอนุมัติให้เพิ่มชื่อเข้าไปในทะเบียนบ้านในกรณีตักสำรวจ หรือกรณีอื่นๆ

เช่น สัมจิตมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเขตดุสิตอยู่แล้ว แต่บังเอิญว่าตอนที่มีการสำรวจรายชื่อผู้อยู่ในบ้านเกิดความผิดพลาดทางเทคนิคทำให้ชื่อของสัมจิตหายไปจากทะเบียนบ้าน เมื่อไปแจ้งเจ้าหน้าที่และตรวจสอบแล้วว่าตักสำรวจจริง หรือจะเป็นเพราะกรณีอื่นใดก็ตาม เจ้าหน้าที่ก็จะเพิ่มชื่อให้ แต่สัมจิตก็จะมีหมายเลขในทะเบียนบ้านเป็นบุคคลประเภท 5 และบัตรประชาชนจะขึ้นต้นด้วยเลข 5 ทันทัน คือ กลายเป็น 5 1001 01245 29 9

ประเภทที่ 6 คือ ผู้ที่เข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และผู้ที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย

แต่อยู่ในลักษณะชั่วคราว กล่าวคือ คนที่มาอาศัยอยู่ในประเทศไทย แต่ยังไม่ได้อสัญชาติไทย เพราะทางการยังไม่รับรองทางกฎหมาย เช่น ชนกลุ่มน้อยตามชายแดน หรือชาวเขา กลุ่มนี้ถือว่าเป็นผู้เข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนบุคคลที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายแต่อยู่ชั่วคราว เช่น นักท่องเที่ยวหรือชาวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศไทย แม้บางคนจะถือพาสปอร์ตประเทศของตน แต่อาจจะไม่มีสามีหรือภริยาคนไทย จึงไปขอทำทะเบียนประวัติ เพื่อให้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านสามีหรือภริยา คนทั้งสองแบบที่ว่า ถือว่าเป็นบุคคลประเภท 6

ประเภทที่ 7 คือ บุตรของบุคคลประเภทที่ 6 ซึ่งเกิดในประเทศไทย

คนกลุ่มนี้ในทะเบียนประวัติจะมีเลขประจำตัวขึ้นต้นด้วยเลข 7 เช่น 7 1012 2345 133

ประเภทที่ 8 คือ คนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมาย คือ ผู้ที่ได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวหรือคนที่ได้รับการแปลงสัญชาติเป็นสัญชาติไทย และคนที่ได้รับการให้สัญชาติไทยตั้งแต่วันที่ 31 พฤษภาคม 2527 เป็นต้นไป จนถึงปัจจุบัน คนกลุ่มนี้เลขในทะเบียนประวัติจะขึ้นด้วยเลข 8

หลักที่ 2 ถึงหลักที่ 5

หมายถึงรหัสของสำนักทะเบียนที่ท่านมีชื่อในทะเบียนบ้านในขณะให้เลขสำหรับเด็กเกิดใหม่ จะหมายถึงถิ่นที่เกิดเลยทีเดียว

- หลักที่ 2 และ 3 หมายถึงจังหวัด
- หลักที่ 4 และ 5 หมายถึงอำเภอหรือเทศบาล

หลักที่ 6 ถึงหลักที่ 10

หมายถึงกลุ่มที่ของบุคคลแต่ละประเภทตามหลักแรก หรือหมายถึงเล่มที่ของสูติบัตรแล้วแต่กรณี

หลักที่ 11 และ 12

หมายถึงลำดับที่ของบุคคลในแต่ละกลุ่มประเภทหรือหมายถึงใบที่ของสูติบัตรแต่ละเล่มแล้วแต่กรณี

หลักที่ 13

คือ ตัวเลขตรวจสอบความถูกต้องของเลข 12 หลักแรก

ปัญหาและอุปสรรคการเข้าไม่ถึงสิทธิ

1. การค้นหาญาติหรือครอบครัวในการยืนยันตัวตน หรือพยาน

แนวทางการแก้ไขปัญหา

- พัฒนาศักยภาพแกนนำเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียน
- อบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพเพื่อช่วยเหลือพระสงฆ์สามเณรที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียนราษฎร
- การประชุมนักสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ไทย
- การพัฒนาโปรแกรมช่วยเหลือผู้มีปัญหาสถานะทางทะเบียน

2. ความยากลำบาก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเพื่อพิสูจน์

แนวทางการแก้ไขปัญหา

- หนังสือขอความร่วมมือศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งช่วยเหลือคนไทยที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียน (พม.)

3. การตรวจอัตลักษณ์บุคคล: ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์

แนวทางการแก้ไขปัญหา

- การพัฒนาเครือข่ายการตรวจสอบพันธุกรรมเพื่อพิสูจน์สถานะทางทะเบียนราษฎร
- การดำเนินงานเชิงรุกร่วมกับเครือข่ายภาคประชาชนในการตรวจสอบพันธุกรรม (สถาบันนิติวิทยาศาสตร์)
- การจัดทำข้อเสนอกองทุนคนไทยไร้สิทธิ (ตามมติคณะกรรมการหลักฯ มอบ สธ.พิจารณาดำเนินงาน)

4. ขาดความเข้าใจในกระบวนการพิสูจน์สถานะของพื้นที่

แนวทางการแก้ไขปัญหา

- หนังสือชักจูงแนวทางการลงทะเบียนผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพฯ (สปสช.)
- หนังสือชักจูงแนวทางการขอคัดรายการทะเบียนราษฎร (มท.)

กลไกขับเคลื่อนการดำเนินงาน

- **หน่วยงาน องค์การภาครัฐ:** มหาตไทย สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ พัฒนาสังคมฯ สสส.
- **องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**
- **เครือข่ายองค์กรวิชาชีพ:** นักสังคมสงเคราะห์หน่วยบริการ
- **เครือข่ายองค์กรภาคประชาชน:** องค์กรแพลนฯ มูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย เครือข่ายคนไร้บ้าน ศูนย์ประสานงานหลักประกันสุขภาพประชาชน หน่วย 50(5) เครือข่ายองค์กรประชาชน 9 ด้าน
- **เครือข่ายพระสงฆ์ ผู้นำศาสนา:** มจร. มูลนิธิโพธิญาณ เครือข่ายสถานะบุคคล
- **สถาบันวิชาการ:** สถาบันเอเชียศึกษา

การดำเนินงานในเชิงนโยบาย

1. คณะอนุกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ภายใต้คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ แต่งตั้ง คณะทำงานพัฒนาการเข้าถึงบริการ สาธารณสุขของกลุ่มคนไทยที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียน (นพ.ขวัญประชา เชียงไชยสกุลไทย เป็นประธานคณะทำงาน) มีบทบาทหน้าที่ พัฒนาแนวทางการดำเนินงานค้นหา สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานในการพัฒนาและ แก้ไขปัญหาการดำเนินงาน และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายและแนวทางสนับสนุน
2. จัดทำบันทึกความร่วมมือการดำเนินงานพัฒนาการเข้าถึงสิทธิหลักประกันสุขภาพของ คนไทยที่มีปัญหาสถานะของ 9 หน่วยงาน เมื่อ 8 กรกฎาคม 2563
3. สปสช. เสนอคณะกรรมการ 7x7 ประเด็น การนำร่องพิสูจน์ตัวตนกลุ่มตรวจทาง ทะเบียน โดยมีมติเห็นชอบในหลักการให้ รพท./รพศ. ในสังกัด สป.สธ. ร่วมดำเนินการ พิสูจน์อัตลักษณ์คนไทยที่มีปัญหาสถานะทาง ทะเบียน โดยเก็บตัวอย่างและประสานสถาบัน นิติวิทยาศาสตร์ดำเนินการต่อไป
4. การพัฒนาองค์การภาคประชาชนในการสำรวจ คนไทยที่มีปัญหาสถานะฯ และนำเข้าสู่ กระบวนการพิสูจน์สถานะ
5. เกิดศูนย์ประสานงานเพื่อสนับสนุนการแก้ไข ปัญหาคนไทยที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียน โดยสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง
6. สปสช. มีหนังสือชักชวนความเข้าใจเกี่ยวกับ แนวทางการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายเพื่อบริการ สาธารณสุขของบุคคลที่ได้รับการพิสูจน์เป็นผู้ มีสัญชาติไทยในภายหลัง
7. การพัฒนาเครือข่ายการตรวจสอบสารพันธุกรรม เพื่อพิสูจน์สถานะทางทะเบียนราษฎร สถาบัน

นิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม มีนโยบาย “การพัฒนาเครือข่ายการตรวจสอบสารพันธุกรรม เพื่อพิสูจน์สถานะทางทะเบียนราษฎรงบประมาณ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ภายใต้ แนวคิดการกระจายหน่วยจัดเก็บตัวอย่างสาร พันธุกรรมไปยังเครือข่ายการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นหน่วยงานด้านสาธารณสุข ฝึกอบรมเป็นผู้ เก็บส่งตรวจ ปัจจุบันมี 19 หน่วยบริการ 11 จังหวัด ได้แก่

- รพ.สมเด็จพระเจ้าตากสินฯ
- รพ.อุ้งผาง รพ.ท่าสองยาง
- รพ.พบพระ
- รพ.แม่ระมาด
- รพ.แม่สอด
- รพ.สระบุรี
- รพ.เจ้าพระยาอภัยภูเบศร์
- รพ.ตราด
- รพ.พระปกเกล้า
- รพ.กาบเชิง
- รพ.กันทรลักษณ์
- รพ.สรรพสิทธิประสงค์
- รพ.กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์
- รพ.หาดใหญ่
- รพ.ราชพิพัฒน์
- รพ.สิรินธร
- รพ.เวชการุณย์รัศมี
- รพ.กลาง

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานพัฒนาการเข้าถึงบริการระบบหลักประกันสุขภาพ
ของกลุ่มคนที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียน

การดำเนินงานที่ผ่านมา

1. พัฒนาศักยภาพแกนนำเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียน

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมกับ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม, สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, มูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย องค์การแพลนฯ และ สปสช.จัดเวทีพัฒนาศักยภาพแกนนำใน 8 จังหวัดนำร่อง (เชียงใหม่ กาญจนบุรี ระยอง สุรินทร์ ศรีสะเกษ ตรัง สงขลา และกรุงเทพมหานคร)

2. อบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพและการดำเนินงานช่วยเหลือพระสงฆ์สามเณรที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียนราษฎร

สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วม ร่วมกับ โรงเรียนสังกัดพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต ๕ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สปสช (สปสช.เขต ๑) และเครือข่ายสถานะบุคคล จัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพและการดำเนินงานช่วยเหลือพระสงฆ์สามเณรที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียนราษฎร เพื่อการเข้าบริการสาธารณสุขจำนวน 3 รุ่น

3. การประชุมนักสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ไทย

สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วม สปสช. ร่วมกับ สมาคมนักสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ไทย จัดการประชุม “ภาคีเครือข่ายนักสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ไทย” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ในการบูรณาการกลไกการค้นหาประชาชนกลุ่มคนไร้บ้าน/ไร้สิทธิ และประชาชนที่ยังเข้าไม่ถึงบริการทั่วประเทศ เพื่อสร้างความมั่นใจในการเข้าถึงและได้รับบริการที่จำเป็น ในการนี้มีนักสังคมสงเคราะห์

จากภาคภูมิต่าง ๆ เข้าร่วมการประชุม

4. หนังสือขอความร่วมมือศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งช่วยเหลือคนไทยที่มีปัญหา

สถานะทางทะเบียนกองคุ้มครองสวัสดิภาพและเสริมสร้างคุณภาพชีวิต กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทำหนังสือแจ้งศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งทุกจังหวัด เรื่องขอความร่วมมือในการอำนวยความสะดวกให้ความช่วยเหลือคนไทยที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียน และเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2563 ได้ดำเนินการทำบันทึกข้อความเรียนผู้อำนวยการศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง 77 จังหวัด ขอให้เป็นกลไกการทำงานในพื้นที่ เพื่อให้บริการและค้นหาผู้มีปัญหาสถานะทางทะเบียนร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย ในการพัฒนาการเข้าถึงสิทธิสวัสดิการขั้นพื้นฐาน

5. การพัฒนาเครือข่ายการตรวจสอบสารพันธุกรรมเพื่อพิสูจน์สถานะทางทะเบียนราษฎร

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม มีนโยบาย “การพัฒนาเครือข่ายการตรวจสอบสารพันธุกรรมเพื่อพิสูจน์สถานะทางทะเบียนราษฎรงบประมาณสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ภายใต้แนวคิดการกระจายหน่วยจัดเก็บตัวอย่างสารพันธุกรรมไปยังเครือข่ายการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นหน่วยงานด้านสาธารณสุขขนาดใหญ่ ฝึกอบรมเป็นผู้ตรวจ นำร่องใน 19 หน่วยบริการ 11 จังหวัด ได้แก่ รพ.สมเด็จพระเจ้าตากสินฯ รพ.อุ้งผาง รพ.ท่าสองยาง รพ.พบพระ รพ.แม่ระมาด รพ.แม่สอด รพ.สระบุรี รพ.เจ้าพระยาอภัยภูเบศร์ รพ.ตราด รพ.พระปกเกล้า รพ.กาบเชิง รพ.กันทรลักษณ์ รพ.สรรพสิทธิประสงค์ รพ.กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ รพ.หาดใหญ่ รพ.ราชพิพัฒน์ รพ.สิรินธร รพ.เวชการุณย์รัศมี รพ.กลาง

6. การจัดทำข้อเสนอกองทุนคนไทยไร้สิทธิ

กองเศรษฐกิจสุขภาพและหลักประกันสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุขได้รับหนังสือตอบกลับจาก

สำนักงานประมาณ เรื่อง ขอรับการสนับสนุนงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 งบกลาง ฯ สำหรับเป็นค่ารักษาพยาบาลที่เรียกเก็บไม่ได้ ด้านสาธารณสุขกับกลุ่มบุคคลที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียน สรุปได้ว่า “ไม่มีทบทวนบัญชีได้อนุญาตให้จัดสรรงบประมาณเพื่อไปชดเชยคืนเงินนอกงบประมาณที่ใช้จ่ายไปแล้วได้ ประกอบกับมิใช่กลุ่มบุคคลที่คณะกรรมการได้มีมติอนุมัติ ดังนั้น จึงไม่สามารถจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดังกล่าวได้”

มติที่ประชุมคณะกรรมการ:

- ให้กองเศรษฐกิจสุขภาพและหลักประกันสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ทบทวนการขอรับการสนับสนุน พ.ศ.2553
- มอบให้นายแพทย์ขวัญประชา เชียงไชยสกุลไทย และนายอนรรฆ พิทักษ์ธานิน ประสานกับนายแพทย์พงษ์ธร พอกเพิ่ม
- จัดทำข้อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณในกองทุนคืนสิทธิ คนไทยที่มีปัญหาสถานะบุคคล

7. หนังสือชักชวนแนวทางการลงทะเบียนผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพฯ

สำนักบริหารงานทะเบียน สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ดำเนินการทำหนังสือชักชวนแนวทางการลงทะเบียนผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และการเข้ารับบริการ ซึ่งได้ดำเนินการส่งหนังสือดังกล่าวผ่านไปที่ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ทั้ง 13 เขต เพื่อส่งให้หน่วยบริการ

8. หนังสือชักชวนแนวทางการขอคัดรายการทะเบียนราษฎรของบุคคลที่มีรายการบุคคลอยู่ที่ทะเบียนบ้านกลาง

สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ดำเนินการทำหนังสือชักชวนแนวทางการขอคัดรายการทะเบียนราษฎรของบุคคลที่มีรายการบุคคลอยู่ที่ทะเบียนบ้านกลาง เพื่อให้สำนัก

ทะเบียนจังหวัด สำนักทะเบียนกรุงเทพมหานคร สำนักทะเบียนอำเภอ และสำนักทะเบียนท้องถิ่น ทุกแห่ง ถือปฏิบัติ

9. การนำร่องพิสูจน์ตัวตนกลุ่มตกสำรวจทางทะเบียน เสนอคณะกรรมการฯ 7x7 ครั้งที่ 13/2564 วันอังคารที่ 14 ธันวาคม 2564

ปัญหาการพิสูจน์สิทธิสถานะเพื่อการเข้าถึงระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

1. การค้นหาญาติหรือครอบครัวในการยืนยันตัวตน เป็นพยาน และจุดเกาะเกี่ยวในการพัฒนาสิทธิสถานะ
2. ปัญหาความยากลำบาก และค่าใช้จ่ายในการเดินทางของญาติเพื่อยืนยันตัวตน ไปที่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์
3. การตรวจอัตลักษณ์บุคคล (DNA) : ค่าใช้จ่ายในการพิสูจน์สถานะ
4. การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ยังมีความกังวลเรื่องการสวมสิทธิ

มติคณะกรรมการ 7x7

1. เห็นชอบในหลักการให้ รพท./รพศ. ในสังกัด สป.สธ.ร่วมดำเนินการพิสูจน์อัตลักษณ์คนไทยที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียน โดยเก็บตัวอย่างและประสานสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ดำเนินการต่อไป
2. มอบ คณะทำงานฯ 5x5 สื่อสารประชาสัมพันธ์และกำกับติดตามการดำเนินการของหน่วยบริการในพื้นที่ และรายงานผลต่อคณะกรรมการฯ รับทราบต่อไป

10. เวทีถอดบทเรียน “โครงการการพัฒนาสร้างความเข้มแข็งฯ และเสวนา “สะท้อนภาพ 2 ปี “MOU คนไทยไร้สิทธิ

วันที่ 29-30 สิงหาคม 2565 โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ กรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์: เพื่อจัดทำคู่มือการดำเนินการสำหรับการช่วยเหลือกลุ่มผู้ที่มีปัญหาสิทธิสถานะทางทะเบียนแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสิทธิสถานะของประชากรคนไร้บ้านและคนจนเมืองที่เข้าไม่ถึงระบบหลักประกันทางสุขภาพ

เป้าหมายการดำเนินการ: เพื่อยกระดับเครือข่ายและกระบวนการทำงานเชิงพื้นที่ในการผลักดันและพัฒนาสิทธิสถานะของประชากรคนไร้บ้านและคนจนเมืองที่เข้าไม่ถึงระบบหลักประกันทางสุขภาพในพื้นที่เป้าหมายอย่างเป็นระบบและขับเคลื่อนนโยบายเพื่อช่วยเหลือผู้ที่มีปัญหาด้านสิทธิสถานะทางทะเบียน

พื้นที่เป้าหมาย: ประกอบด้วย

- 1) ปราจีนบุรี
- 2) ศรีสะเกษ
- 3) สุรินทร์
- 4) สงขลา
- 5) กาญจนบุรี
- 6) กรุงเทพมหานคร
- 7) อุบลราชธานี
- 8) ตราด

11. จัดทำคลิป และโปสเตอร์ เพื่อประชาสัมพันธ์การลงทะเบียนเพื่อพิสูจน์สิทธิสถานะ

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ร่วมกับมูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย และ สสส. จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจให้ผู้ปฏิบัติงาน และประชาชนที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียน

สามารถปฏิบัติ และเข้าถึงการขอรับบริการ โดยมี โปสเตอร์ “คนไทยต้อง ไม่ไร้สิทธิ เข้าถึง สิทธิอย่างเท่าเทียม ด้วย 7 ขั้นตอน” และคลิป วิดีโอ นิยามและเอกสารประกอบ ในการยื่นเรื่องเพื่อแก้ไขปัญหาการมีสถานะทางทะเบียน

12. หนังสือชักชวนความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขของบุคคลที่ได้รับการพิสูจน์เป็นผู้มีสัญชาติไทยในภายหลัง

วันที่ 29 พฤศจิกายน 2565 สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ มีหนังสือชักชวนความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางเรียกเก็บค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขของบุคคลที่ได้รับการพิสูจน์เป็นผู้มีสัญชาติไทยในภายหลัง ดังนี้

1. หน่วยบริการสามารถเรียกเก็บค่าใช้จ่ายมายัง สปสช. ภายใน 360 วัน นับจากจำหน่ายผู้ป่วยออกจากหน่วยบริการ และจะต้องไม่เรียกเก็บค่าบริการในการให้บริการผู้ป่วย
2. ผู้รับบริการที่ได้รับการพิสูจน์สถานะความเป็นผู้มีสัญชาติไทยแล้ว ให้หน่วยบริการ จัดให้บุคคลนั้นลงทะเบียนเลือกหน่วยบริการประจำ โดยค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาหลังจากที่ได้ลงทะเบียนแล้ว การให้บริการและเรียกเก็บค่าใช้จ่ายให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์

การคืนสิทธิให้คนไทยไร้สิทธิ

การแก้ไขปัญหาคอนไทยที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียน
และการตรวจสอบพันธุกรรมประกอบการแก้ไขปัญหาคอนไทยไร้สิทธิ

คนไทยต้องไม่ไร้สิทธิ

เข้าถึงสิทธิอย่างเท่าเทียมด้วย 7 ขั้นตอน

1

ขั้นตอนที่ 1 ตรวจสอบสถานะทางทะเบียน

- ตกหล่นทางทะเบียนราษฎร
- มีชื่อและรายการอยู่ในทะเบียนบ้านกลาง
- ถูกจำหน่ายรายการทางทะเบียน

2

ขั้นตอนที่ 2 รวบรวมเอกสารทางทะเบียน

- บัตรประจำตัวประชาชนของผู้แจ้ง
- บัตรประจำตัวประชาชนของบิดามารดา
- สูติบัตร
- ทะเบียนบ้านที่เคยมีชื่อ
- ใบแจ้งการย้ายที่อยู่
- เอกสารอื่นๆ ที่ราชการออกให้
- กรณีไม่มีเอกสารใดๆ ที่ใช้อ้างอิง ก็สามารถยื่นคำร้องได้เช่นเดียวกัน

3

ขั้นตอนที่ 3 ยื่นคำร้องต่อเจ้าหน้าที่

- สำนักทะเบียนอำเภอ หรือ
- สำนักทะเบียนท้องถิ่น (ที่มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในปัจจุบัน)

4

ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบเอกสาร

- เจ้าหน้าที่รับคำร้อง
- ตรวจสอบเอกสารเบื้องต้น

5

ขั้นตอนที่ 5 พิจารณา

- ตรวจสอบหลักฐาน
- สอบสวนพยานบุคคล

6

ขั้นตอนที่ 6 แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องทราบ

- ผ่านการพิจารณา
- หลักฐานไม่เพียงพอต้องตรวจ DNA

7

ขั้นตอนที่ 7 ถ้าไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติได้

- จะได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติเป็นบุคคลประเภท 0 (มาตรา 19/2)

การแก้ไขปัญหาคคนไทย ที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียน

คนไทยที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียนตามกฎหมายสัญชาติและกฎหมายทะเบียนราษฎรสามารถจำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มคนไทยที่ตกหล่น
จากทะเบียนราษฎรและมี
ปัญหาสถานะทางทะเบียน

คนไทยที่มีชื่อและรายการ
อยู่ในทะเบียนบ้านกลาง

คนไทยที่ถูกจำหน่าย
รายการทางทะเบียน

กลุ่มคนไทยที่ไม่สามารถ
หาเอกสารหรือพยาน
บุคคลมาอ้างอิงได้

กลุ่มคนไทยที่ไม่สามารถหาเอกสารหรือพยานบุคคล
มาอ้างอิงได้สำนักทะเบียนสืบประวัติเอง เชื่อไว้ก่อน
ว่าเป็นไทย จัดทำทะเบียนประวัติเลข 0 ไว้ก่อนตาม
มาตรา 19/2 ตามพรบ.ทะเบียนราษฎร

สแกน QR Code
เพื่อดูวิดีโอเพิ่มเติม

กลุ่มคนไทยที่ตกหล่นจากทะเบียนราษฎรและมีปัญหาสถานะทางทะเบียน

การแก้ไขปัญหา

1

การแจ้งเกิดเกินกว่ากำหนด

2

การเพิ่มชื่อเข้าในทะเบียนบ้าน

แสวงหาหลักฐาน

พยานเอกสาร

พยานบุคคล (2 คน)

ผลตรวจ DNA

นายทะเบียน/นายอำเภอพิจารณา

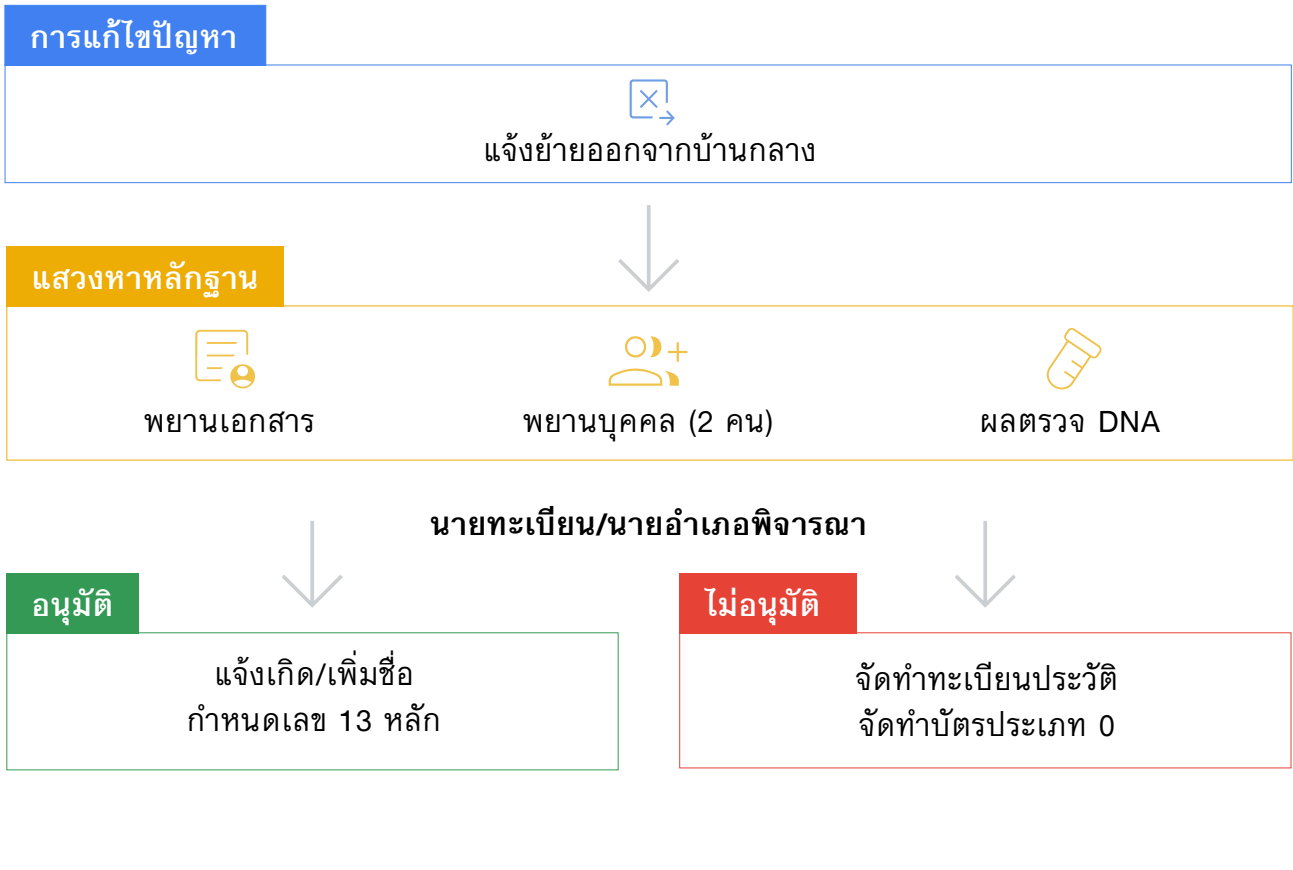
อนุมัติ

แจ้งเกิด/เพิ่มชื่อ
กำหนดเลข 13 หลัก

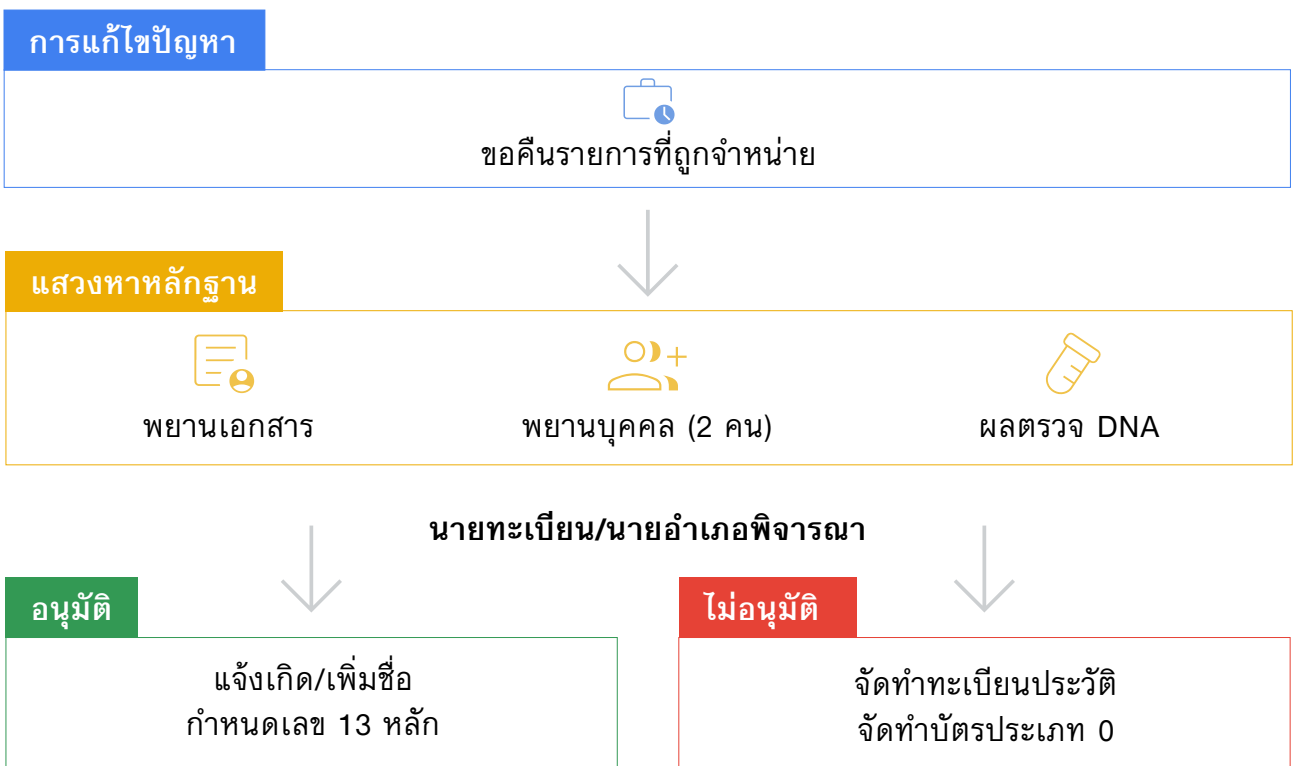
ไม่อนุมัติ

จัดทำทะเบียนประวัติ
จัดทำบัตรประเภท 0

คนไทยที่มีชื่อและรายการอยู่ในทะเบียนบ้านกลาง

คนไทยที่ถูกจำหน่ายรายการ (ถูกจากจำหน่ายจากทะเบียนบ้านกลาง ทร.97)

การตรวจสารพันธุกรรม

ประกอบการแก้ไขปัญหาสถานะทางทะเบียนราษฎร

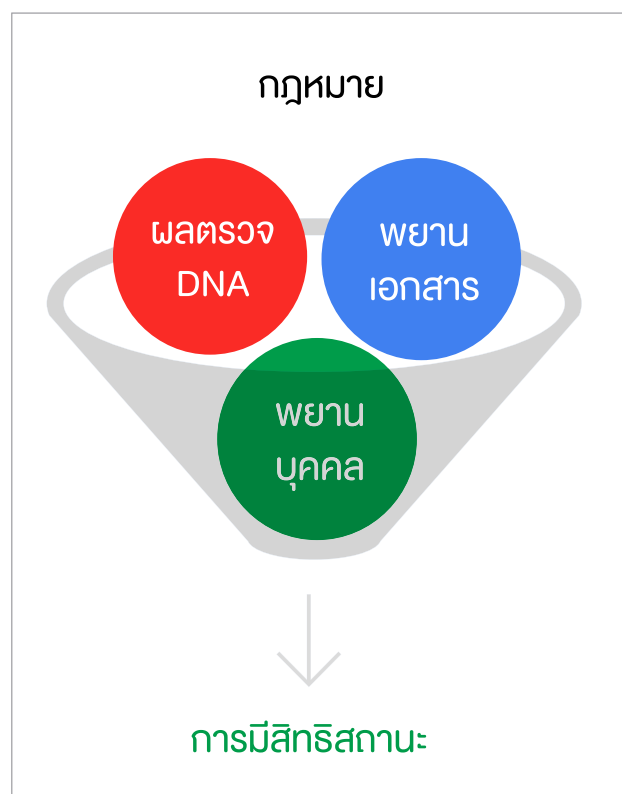
DNA คืออะไร?

สารพันธุกรรม (DNA; Deoxyribonucleic acid) เป็นองค์ประกอบที่อยู่ในทุกเซลล์ของร่างกายมนุษย์ ทำหน้าที่เก็บข้อมูลทางพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิต แต่ทุกคนจะได้รับสารพันธุกรรมมาจากพ่อและแม่อย่างละครึ่ง ทำให้คนได้รับการถ่ายทอดลักษณะต่างๆ มาจากบรรพบุรุษ หรือปู่ ย่า ตา ยาย มาเป็นทอดๆ สืบต่อกัน

จะต้องตรวจสารพันธุกรรมเมื่อไหร่

- ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียน
- หลักฐานไม่เพียงพอ/ไม่น่าเชื่อถือ
- ตรวจ DNA เปรียบเทียบกับบุคคลอ้างอิง

เพราะอะไรจึงต้องตรวจสารพันธุกรรม

ประเภทการตรวจ DNA

- การตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรมบนโครโมโซมร่างกาย (STR)
- การตรวจพิสูจน์ความสัมพันธ์ทางสายโลหิตที่สืบทอดมาจากมารดาหรือยายคนเดียวกัน (Mitochondrial DNA)
- การตรวจพิสูจน์ความสัมพันธ์ทางสายโลหิตที่สืบทอดมาจากบิดาหรือปู่ คนเดียวกัน (Y-STR)
- การตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรมบนโครโมโซม X (X-STR)

กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

- บันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการให้บริการตรวจสารพันธุกรรมเพื่อสนับสนุนงานทะเบียนราษฎร พ.ศ.2558
- พรบ.การให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ.2559
- กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ.2561
- บันทึกความร่วมมือว่าด้วยการดำเนินงานพัฒนาการเข้าถึงสิทธิหลักประกันสุขภาพของคนไทยที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียน พ.ศ.2563

ความร่วมมือในเครือข่าย

- การค้นหาและตรวจสอบข้อมูลผู้ประสบปัญหา
- การประสานงานและตรวจสอบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- การนำส่งผู้ประสบปัญหาและการจัดเก็บ DNA ในพื้นที่
- การติดตามผลการแก้ปัญหา

โครงการตรวจ DNA ฟรี

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม

- โครงการตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรมแก่ราษฎรไร้สถานะและประสบปัญหาสถานะทางทะเบียนราษฎร

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

- โครงการตรวจสารพันธุกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของคนไทยที่ตกหล่นทางทะเบียนราษฎร

โรงพยาบาลที่ตรวจ DNA ฟรี

เครือข่ายการตรวจสารพันธุกรรม เพื่อพิสูจน์สถานะทางทะเบียนราษฎร ปัจจุบันมี 19 หน่วยบริการ ครอบคลุม 11 จังหวัด ได้แก่

- รพ.สมเด็จพระเจ้าตากสินฯ
- รพ.อุ้งผาง รพ.ท่าสองยาง
- รพ.พบพระ
- รพ.แม่ระมาด
- รพ.แม่สอด
- รพ.สระบุรี
- รพ.เจ้าพระยาอภัยภูเบศร์
- รพ.ตราด
- รพ.พระปกเกล้า
- รพ.กาบเชิง
- รพ.กันทรลักษณ์
- รพ.สรรพสิทธิประสงค์
- รพ.กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์
- รพ.หาดใหญ่
- รพ.ราชพิพัฒน์
- รพ.สิรินธร
- รพ.เวชการุณย์รัศมี
- รพ.กลาง

ขั้นตอนการขอรับตรวจสอบสารพันธุกรรม

โครงการตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรมแก่ราษฎรไร้สถานะ

และประสบปัญหาสถานะทางทะเบียนราษฎร สถาบันนิติวิทยาศาสตร์

ช่องทางการตรวจสอบสารพันธุกรรมพิสูจน์สถานะทางทะเบียนราษฎร

- ผ่านหน่วยงานปกครองพื้นที่
- ผ่านสำนักงานยุติธรรมจังหวัด
- ผ่านกรมการปกครอง

เอกสารประกอบการขอตรวจจากสำนักทะเบียน

- หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบสารพันธุกรรม (หนังสือเรียนผู้อำนวยการโรงพยาบาล และ ชุดหนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจ DNA เรียนผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์)
- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือสำเนาสูติบัตร (เฉพาะอ้างอิง)
- สำเนาทะเบียนบ้านหรือแบบรับรองรายการทะเบียนราษฎร (ทุกคน)
- สำเนาเอกสารยืนยันผ่านการพิจารณาจากหน่วยงานทางปกครองท้องที่ เช่น สำเนาบันทึกคำร้องเกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎร สำเนาบันทึกการสอบข้อเท็จจริง

ปัญหาที่พบบ่อย

- คู่ตรวจไม่สามารถตรวจสอบสารพันธุกรรมได้
- รายชื่อไม่ Update / เปลี่ยนคู่ตรวจ
- ข้อมูลผิด ชื่อ-นามสกุล / คำนำหน้า ผิด
- ไม่ระบุชื่อ บุคคลอ้างอิง / คู่ตรวจ
- ระบุความสัมพันธ์ไม่ชัดเจน
- ไม่ระบุหมายเลขโทรศัพท์ผู้ร้อง/ผู้ประสาน

แนวทางการพัฒนาเครือข่ายการตรวจสอบสารพันธุกรรมเพื่อพิสูจน์สถานะทางทะเบียนราษฎร

- ประสานโรงพยาบาลเพื่อร่วมเป็นภาคีเครือข่าย
- การประชุมแนวทางปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานเครือข่ายและอาสาสมัครเครือข่าย
- การฝึกอบรมอาสาเครือข่ายและการฝึกปฏิบัติหน้างาน ณ โรงพยาบาลเครือข่าย
- การจัดเก็บสารพันธุกรรมตามระบบของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์
- การประเมินผลและการติดตามผลการแก้ไขปัญหา

การจัดส่งเอกสารขอรับการตรวจ ทางไปรษณีย์

หนังสือเรียน ผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

จัดส่งมายัง สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ชั้น 9 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10210

การจัดส่งเอกสารขอรับการตรวจ ทางระบบ E-Service

ระบบให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ (E-Service) เป็นระบบซึ่งเปิดให้เจ้าหน้าที่ที่สามารถขอรับบริการผ่านเว็บไซต์ของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

- www.cifs.go.th

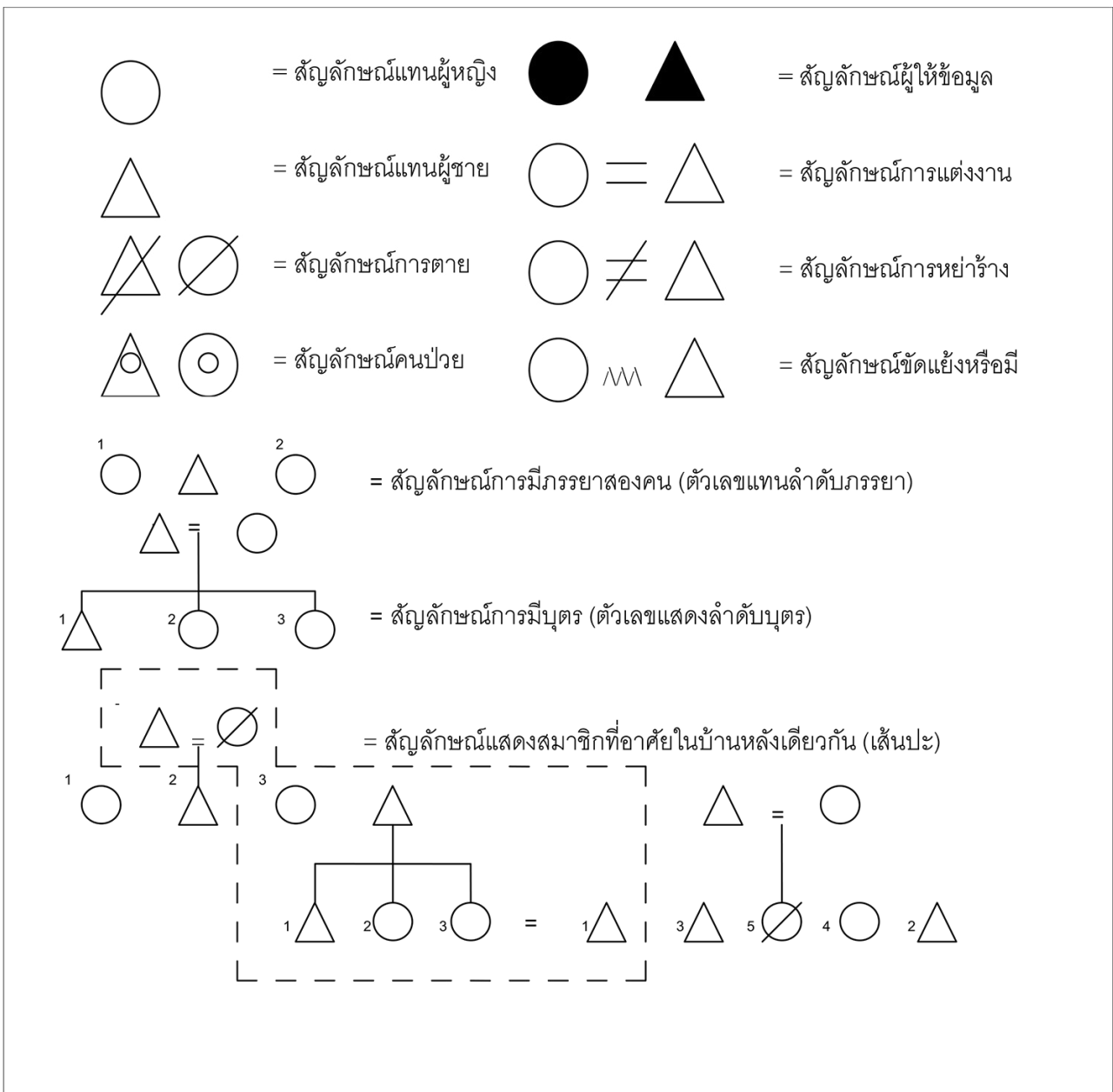
ขั้นตอนการจัดเก็บสารพันธุกรรม

1. จัดทำประวัติข้อมูล
2. พิมพ์ลายนิ้วมือ
3. ถ่ายภาพ
4. จัดเก็บสารพันธุกรรม (DNA)

ผลสัมฤทธิ์

- ปค.พิจารณาต้องตรวจ DNA
- ตรวจ DNA สถาบันนิติวิทยาศาสตร์
- ปค.อนุมัติบัตรประชาชน/แก้ไขปัญหาทะเบียนราษฎร
- ประชาชนได้รับสิทธิตามรัฐธรรมนูญ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในผังเครือญาติ

การตรวจความสัมพันธ์ในครอบครัวโดยการตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรม (DNA) ที่พบบ่อย

อ้างอิง: หนังสือกลุ่มตรวจพิสูจน์ทางชีววิทยา (29 มีนาคม 2560)

ความสัมพันธ์ครอบครัว	การตรวจ
บิดา - มารดา กับ บุตร	ตรวจได้
พี่-น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน	ตรวจได้
พี่-น้องร่วมแต่มารดา	ตรวจได้
พี่-น้องร่วมแต่บิดา (ชายกับชาย)	ตรวจได้
พี่-น้องร่วมแต่บิดา (หญิงกับหญิง)	ตรวจได้
พี่-น้องร่วมแต่บิดา (ต่างเพศ)	ตรวจไม่ได้
พี่-น้อง ของมารดา (ลุง/ป้า/น้า) กับหลาน	ตรวจได้
พี่-น้อง (ชาย) ของบิดา กับหลาน (ชาย)	ตรวจได้
พี่-น้อง (ชาย) ของบิดา (ลุง/อา) กับหลาน (หญิง)	ตรวจไม่ได้
พี่-น้อง (หญิง) ของบิดา (ป้า/อา) กับหลาน (ชายหญิง)	ตรวจไม่ได้
ตา กับหลาน	ตรวจไม่ได้
พี่-น้อง (ชายหญิง) ของตา กับหลาน (ชายหญิง)	ตรวจไม่ได้
ยาย กับหลาน	ตรวจได้
พี่-น้อง (ชายหญิง) ของยาย กับหลาน (ชายหญิง)	ตรวจได้
ปู่กับหลาน (ชาย)	ตรวจได้
ปู่กับหลาน (หญิง)	ตรวจไม่ได้
พี่-น้อง (ชาย) ของปู่กับหลาน (ชาย)	ตรวจได้
พี่-น้อง (ชาย) ของปู่กับหลาน (หญิง)	ตรวจไม่ได้
พี่-น้อง (หญิง) ของปู่กับหลาน (ชายหญิง)	ตรวจไม่ได้
ย่า กับหลาน (ชาย)	ตรวจไม่ได้
ย่า กับหลาน (หญิง)	ตรวจได้
พี่-น้อง (ชายหญิง) ของย่า กับหลาน (ชายหญิง)	ตรวจไม่ได้

หมายเหตุ:

- การคำนวณค่าทางสถิติสำหรับการตรวจพิสูจน์ความสัมพันธ์พี่น้อง ควรมีบิดาหรือมารดาตรวจเปรียบเทียบด้วย ซึ่งจะทำให้ค่าสถิติสูงกว่ามาตรฐาน ในกรณีที่มีเพียงพี่น้องเท่านั้น ผลการคำนวณจะได้ค่าที่อยู่ในช่วงต่ำถึงสูงกว่ามาตรฐาน ขึ้นอยู่กับลักษณะพันธุกรรมของบุคคลที่นำมาตรวจเปรียบเทียบ
- การตรวจ DNA ระหว่างย่ากับหลานหญิงอาจต้องใช้หลายวิธี หากผลการตรวจไม่ขัดแย้งกัน แสดงว่าอาจมีความเป็นไปได้ 3 กรณี: ความสัมพันธ์ระหว่างย่ากับหลานสาว, พี่น้องร่วมแต่บิดา, หรือความสัมพันธ์ลูกพี่ลูกน้อง ซึ่งต้องใช้หลักฐานอื่นนอกจากพยานหลักฐานทางชีววิทยามาพิจารณาประกอบ

เครื่อง่ายการทำงาน คืบสิทธิให้คนไทยไร้สิทธิ

โหนดเครื่อง่ายคนทำงาน
และหน่วยจัดเก็บสารพันธุกรรม

โหนดเครือข่ายคนทำงาน

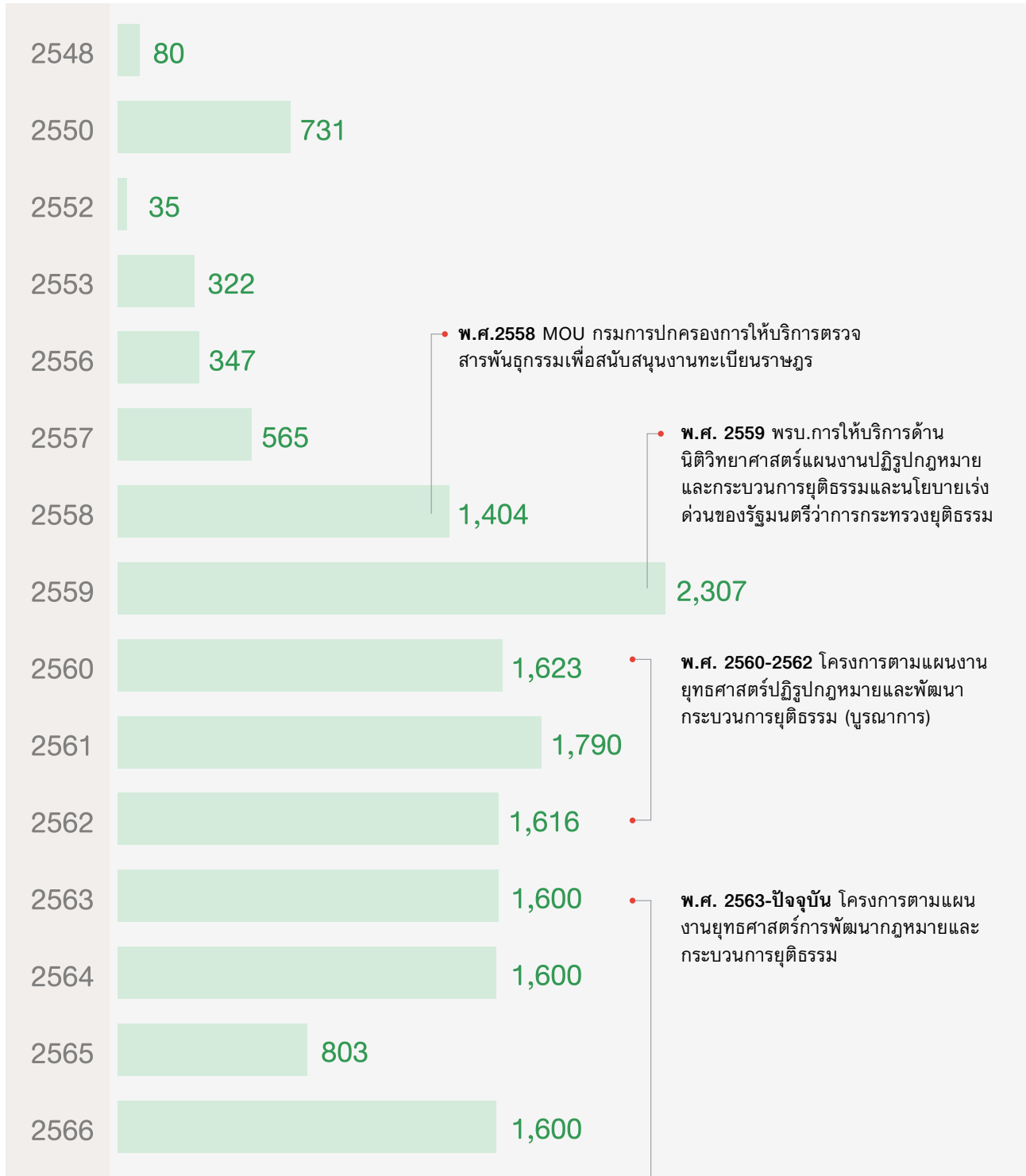
หน่วยบริการที่อยู่ระหว่างเตรียมความพร้อมของเครือข่ายสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

- โรงพยาบาลแม่ระมาด
- โรงพยาบาลอุ้มผาง
- โรงพยาบาลแม่สอด
- โรงพยาบาลท่าสองยาง
- โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

สถิติการตรวจสอบสารพันธุกรรมทางทะเลเบียดราษฎร์ พ.ศ. 2548-2566

ผู้ประสบปัญหา 10,465 ราย | บุคคลอ้างอิง 7,521 ราย | พ.ศ. 2548-2566 รวม 17,986 ราย*

ปี (พ.ศ.) | สถิติการตรวจสอบสารพันธุกรรมทางทะเลเบียดราษฎร์ (คน)

*ยอดรวมโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ สนับสนุนงานการข่าวคดีอาชญากรรมและให้บริการนิติวิทยาศาสตร์ภาคประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ 1,563 ราย

ปีงบประมาณ 2567

จำนวนผู้รับการตรวจสารพันธุกรรม

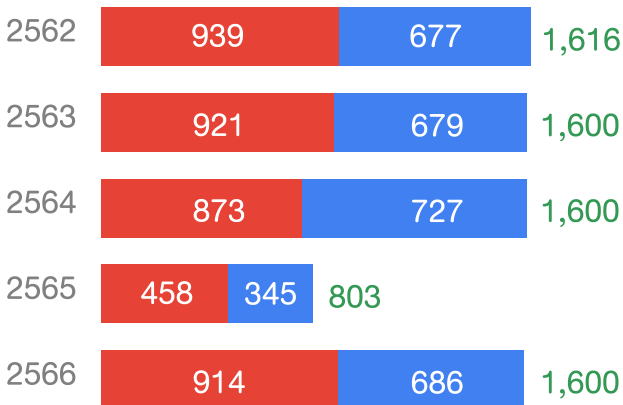
ขอรับการตรวจ

1,223 ราย

716	213	107	30
รับบริการตรวจแล้ว	รอประชาชน	รอเครือข่ายจัดเก็บ	รอลงพื้นที่

ข้อมูลจาก โครงการตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรมแก่ราษฎรไร้สถานะและประสบปัญหาสถานะทางทะเบียนราษฎร กลุ่มนิติเวชคลินิก กองนิติวิทยาศาสตร์บริการ

จำนวนผู้รับการตรวจ

■ ผู้ประสบปัญหา ■ บุคคลอ้างอิง

*ได้รับจัดสรรงบประมาณ 1,600 ราย/ปี (ปี 2565 จำนวน 800 ราย)

หน่วยการจัดเก็บสารพันธุกรรมของกรมการปกครอง

- รพ.รามาธิบดี กรุงเทพมหานคร
- รพ. สงขลานครินทร์ จ.สงขลา
- รพ. ศรีนครินทร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- รพ. มหาราช มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- รพ. มหาราชนครราชสีมา

หน่วยจัดเก็บสารพันธุกรรมภายใต้การรับรองของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

พ.ศ.2565 (4 แห่ง)

- ร.พ.สรรพสิทธิประสงค์ ร่วมกับ สยจ. อุบลราชธานี
- ร.พ.เจ้าพระยาอภัยภูเบศร จ.ปราจีนบุรี
- ร.พ.ตราด จ.ตราด
- ร.พ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

พ.ศ.2566 (9 แห่ง)

- ร.พ.พหลพลพยุหเสนา จ.กาญจนบุรี
- ร.พ.สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช, อุ้มผาง,ท่าสองยาง, แม่ละมาต, พบพระ, แม่สอด จ.ตาก
- ร.พ.สระบุรี จ.สระบุรี
- ร.พ.กันทรลักษณ์ จ.ศรีสะเกษ

พ.ศ.2567 (7 แห่ง)

- ร.พ.กาบเชิง จ.สุรินทร์
- ร.พ.ชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ จ.ชุมพร
- ร.พ.ราชพิพัฒน์ กทม.
- ร.พ.พระปกเกล้า จ.จันทบุรี
- ร.พ.สิรินธร, เวชการุณรศมี, กลาง กทม.

*อยู่ระหว่างการพัฒนาหน่วยจัดเก็บสารพันธุกรรม 6 โรงพยาบาล ได้แก่ รพ.สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช รพ. อุ้มผาง รพ. พบพระ รพ. แม่ละมาต รพ. ท่าสอง และ รพ. แม่สอด

FAQs

คำถามที่พบบ่อย

คำถามที่พบบ่อย

คำถามที่พบบ่อย ข้อที่ 1

คำถาม: การแก้ไขปัญหาสิทธิสถานะ สามารถยื่นคำร้องได้ที่ไหนบ้าง?

คำตอบ: สามารถยื่นคำร้องได้ที่สำนักทะเบียนที่เป็นภูมิลำเนาปัจจุบัน

คำถามที่พบบ่อย ข้อที่ 2

คำถาม: เอกสารไม่ครบ หรือไม่มีเอกสารใดๆ สามารถยื่นคำร้องได้หรือไม่

คำตอบ: สามารถยื่นคำร้องได้

คำถามที่พบบ่อย ข้อที่ 3

คำถาม: ในกรณีไม่มีเอกสารอ้างอิง และพยานบุคคลที่เพียงพอ แต่เชื่อได้ว่าเป็นคนไทย จะสามารถทำอะไรได้บ้าง?

คำตอบ: สามารถยื่นคำร้องได้ และเข้าสู่กระบวนการจัดทำทะเบียนประวัติแทน

คำถามที่พบบ่อย ข้อที่ 4

คำถาม: พยานบุคคลที่น่าเชื่อถืออย่างน้อย 2 คน สามารถเป็นใครได้บ้าง?

คำตอบ: บุคคลที่สามารถให้ข้อเท็จจริงได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นคนไทย เว้นแต่กรณีที่มีกฎหมายกำหนด

คำถามที่พบบ่อย ข้อที่ 5

คำถาม: ทำไมถึงเป็นบุคคลติดทะเบียนบ้านกลาง?

คำตอบ: เนื่องจากเป็นบุคคลที่ย้ายออกจากบ้านเกินกว่า 180 วัน และเจ้าบ้านไม่ทราบว่าบุคคลดังกล่าวไปอยู่ที่ใด

คำถามที่พบบ่อย ข้อที่ 6

คำถาม: กรณีที่ได้จัดทำทะเบียนประวัติหมายเลข 0 ตามมาตรา 19/2 หรือมาตรา 38วรรค2 สามารถใช้สิทธิการรักษาพยาบาลได้หรือไม่?

คำตอบ: สามารถใช้ได้ และใช้ได้ที่หน่วยบริการสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

คำถามที่พบบ่อย ข้อที่ 7

คำถาม: คนไทยที่ตกหล่นสามารถแก้ไขปัญหาสิทธิสถานะอย่างไรได้บ้าง?

คำตอบ: ดำเนินการแจ้งเกิด เพิ่มชื่อ และจัดทำทะเบียนประวัติ

คำถามที่พบบ่อย ข้อที่ 8

คำถาม: ทร.38 ก. คืออะไร?

คำตอบ: เป็นทะเบียนประวัติของบุคคลที่ไม่มีสถานะ ใช้สำหรับลงรายการบุคคลขึ้นต้นด้วยเลข 0

คำถามที่พบบ่อย ข้อที่ 9

คำถาม: ทร 12 คืออะไร?

คำตอบ: คือทะเบียนประวัติแบบรับรองข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร (สามารถคัดสำเนาได้ที่สำนักทะเบียนและท้องถิ่น)

คำถามที่พบบ่อย ข้อที่ 10

คำถาม: ทร 14 คืออะไร?

คำตอบ: คือทะเบียนบ้านสำหรับลงรายการบุคคลสัญชาติไทยและบุคคลแรงงานข้ามชาติที่มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว

คำถามที่พบบ่อย ข้อที่ 11

คำถาม: ทร 31 คืออะไร?

คำตอบ: แบบคำร้องทะเบียนราษฎร

คำถามที่พบบ่อย ข้อที่ 12

คำถาม: กรณีพยานหลักฐานและพยานบุคคลไม่ชัดเจน ต้องทำอะไร?

คำตอบ: เข้าสู่กระบวนการตรวจ DNA เพื่อหาหลักฐานในการพิสูจน์สิทธิสถานะ

คำถามที่พบบ่อย ข้อที่ 13

คำถาม: บุคคลที่ติดทะเบียนบ้านกลาง สามารถย้ายปลายทางได้หรือไม่?

คำตอบ: ย้ายได้ ยกเว้นบุคคลที่มีชื่อตามหมายจับ

คำถามที่พบบ่อย ข้อที่ 14

คำถาม: บุคคลที่เป็นลูกแรงงานต่างชาติ สามารถแจ้งเกิดได้หรือไม่?

คำตอบ: สามารถแจ้งเกิดได้ โดยแจ้งเกิดยังท้องที่ที่เกิด/ท้อง/บิดามารดามีชื่ออยู่ในทะเบียนประวัติ

คำถามที่พบบ่อย ข้อที่ 15

คำถาม: กลุ่มที่จัดทำทะเบียนประวัติบุคคลหมายเลข 0 มาตรา 19/2 สามารถขอสัญชาติไทยได้หรือไม่?

คำตอบ: หากบุคคลดังกล่าวถ้าเกิดในประเทศไทย มีบิดามารดา ญาติพี่น้องเป็นบุคคลมีสัญชาติไทย หรือมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนดสามารถขอได้

คำถามที่พบบ่อย ข้อที่ 16

คำถาม: การแจ้งเกิดด้วยตนเองสามารถทำได้หรือไม่?

คำตอบ: สามารถดำเนินการด้วยตนเองได้ กรณีมีอายุ 15 ปีขึ้นไปสามารถแจ้งเกิดเกินกำหนดด้วยตนเองได้ แต่กรณีอายุต่ำกว่า 15 ปี ต้องมีผู้ปกครองมาด้วย

คำถามที่พบบ่อย ข้อที่ 17

คำถาม: การแจ้งเกิดเกินอายุ?

คำตอบ: ไม่มีข้อกำหนดเรื่องอายุ

คำถามที่พบบ่อย ข้อที่ 18

คำถาม: หนังสือรับรองการเกิดกับใบเกิด แตกต่างกันอย่างไร?

คำตอบ: หนังสือรับรองการเกิดออกโดยพยาบาลที่ทำคลอด (ทร 1/1) และใบเกิดเป็นหลักฐานที่แสดงว่าเกิดในประเทศไทยออกโดยนายทะเบียน

คำถามที่พบบ่อย ข้อที่ 19

คำถาม: บุคคลหนีทหารสามารถยื่นคำร้องได้ที่ไหนบ้าง?

คำตอบ: ยื่นคำร้องได้ที่ภูมิลำเนาปัจจุบัน

คำถามที่พบบ่อย ข้อที่ 20

คำถาม: จำเป็นไหมที่ผู้ตรวจ DNA ต้องมาตรวจที่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์พร้อมกัน?

คำตอบ: ไม่จำเป็น เนื่องจากสามารถยื่นเรื่องได้ที่สำนักทะเบียนตามที่อยู่ และเข้ารับสารเก็บส่งตรวจที่โรงพยาบาลหน่วยเครือข่าย DNA สัญชาติในพื้นที่ใกล้บ้านได้ แม้ว่าจะอยู่คนละจังหวัดก็ตาม โดยอ้างอิงใกล้ที่ไหนตรวจที่นั่น

คำถามที่พบบ่อย ข้อที่ 21

คำถาม: ผู้รับบริการจะได้รับผลการตรวจ DNA ใหม่?

คำตอบ: ไม่ได้รับ ทางสถาบันนิติวิทยาศาสตร์จะส่งผลการตรวจให้กับสำนักทะเบียน

คำถามที่พบบ่อย ข้อที่ 22

คำถาม: ลำดับความสัมพันธ์ของญาติจำเป็นต้องบอกตามความสัมพันธ์เครือญาติจริง ๆ หรือไม่?

คำตอบ: จำเป็น เนื่องจากต้องใช้ในการเลือกวิธีการตรวจ DNA เช่น ถ้าเป็นพี่น้องต้องระบุว่า เป็นพี่น้องบิดามารดาเดียวกัน หรือต่างบิดามารดา

คำถามที่พบบ่อย ข้อที่ 23

คำถาม: จำเป็นต้องงดน้ำ อาหาร ก่อนเข้ารับการตรวจ DNA ใหม่?

คำตอบ: ไม่จำเป็น สามารถทานอาหารและยา ได้ตามปกติก่อนเข้ารับการตรวจ

คำถามที่พบบ่อย ข้อที่ 24

คำถาม: กรณีเข้าโครงการ มีค่าใช้จ่ายในการตรวจ DNA ใหม่?

คำตอบ: ไม่มีค่าใช้จ่ายในการเข้ารับการตรวจ

คำถามที่พบบ่อย ข้อที่ 25

คำถาม: ผลการตรวจ DNA จะถูกนำไปใช้ในด้านอื่นไหม?

คำตอบ: ไม่มีการนำผลตรวจไปใช้ในด้านอื่น จะใช้เฉพาะในการพิสูจน์สิทธิสถานะเท่านั้น

คำถามที่พบบ่อย ข้อที่ 26

คำถาม: กรณีถ้าผู้อ้างอิงเสียชีวิตแล้ว ขอนำส่งกระดูกและเส้นผม และอื่น ๆ มาตรวจแทนคนได้ไหม?

คำตอบ: ไม่ได้ เนื่องจากผิดมาตรฐานการเก็บส่งตรวจ และไม่สามารถอ้างอิงถึงบุคคลที่กล่าวถึงได้

คำถามที่พบบ่อย ข้อที่ 27

คำถาม: ระหว่างการตรวจ DNA จากเลือดและเยื่อกระดูกพุงแก้ม อันไหนได้ผลตรวจดีกว่ากัน?

คำตอบ: ให้ผลเหมือนกัน

คำถามที่พบบ่อย ข้อที่ 28

คำถาม: กรณีผู้อ้างอิงยังมีชีวิตอยู่และไม่สะดวกมา จะสามารถดึงเส้นผมมาส่งตรวจ DNA เพื่อเป็นผู้อ้างอิงในการตรวจได้ไหม?

คำตอบ: ไม่ได้ เนื่องจากผิดมาตรฐานการเก็บส่งตรวจ และไม่สามารถอ้างอิงถึงบุคคลที่กล่าวถึงได้

เอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้อง

หนังสือชักชวนสั่งการและแบบฟอร์ม/แบบสำรวจ

ท่านสามารถดูและดาวน์โหลดหนังสือชักชวนสั่งการ และแบบฟอร์ม/แบบสำรวจ ได้ที่ [คู่มือหนังสือ](#)

[1. หนังสือการรับแจ้งการเกิดบุตรของคนต่างด้าวที่มีบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย \(22 เมษายน 2546\)](#)

[2. หนังสือกำชับการปฏิบัติหน้าที่ของนายทะเบียนเพื่อแก้ไขปัญหาของคนไทยที่มีปัญหาสถานะส่วนบุคคล \(14 มิถุนายน 2563\)](#)

[3. บันทึกความร่วมมือ \(MOU\) การดำเนินงานพัฒนาการเข้าถึงสิทธิหลักประกันสุขภาพของคนไทยที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียน \(8 กรกฎาคม 2563\)](#)

[4. หนังสือชักชวนแนวทางการลงทะเบียนผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และการเข้ารับบริการ \(6 มกราคม 2564\)](#)

[5. หนังสือชักชวนทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียกเก็บค่าบริการจากผู้มีสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ \(30 มีนาคม 2564\)](#)

[6. หนังสือชักชวนแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคนไทยที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียน \(27 กันยายน 2564\)](#)

[7. หนังสือการแก้ปัญหาทางทะเบียนในกลุ่มคนเปราะบาง และบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการทางทะเบียน \(10 สิงหาคม 2565\)](#)

[8. หนังสือการพิจารณาประเด็นปัญหากรณีเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์จากประชาชนด้านงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน \(4 เมษายน 2566\)](#)

[9. หนังสือโครงการตรวจสอบสารพันธุกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของคนไทยที่ตกหล่นทางทะเบียนราษฎรประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 \(1 ธันวาคม 2566\)](#)

[10. หนังสือชักชวนแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการตรวจสอบสารพันธุกรรม \(DNA\) \(18 ธันวาคม 2566\)](#)

[11. แบบสำรวจข้อมูลการเข้าถึงบริการระบบหลักประกันสุขภาพของกลุ่มคนไทยที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียนราษฎร](#)

[12. แบบคำร้องทั่วไป](#)

[13. แบบผู้มาติดต่อ / ผู้ยื่นคำขอ](#)

[14. ตารางการตรวจความสัมพันธ์ครอบครัวโดยการตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรม \(DNA\)](#)

[15. โรงพยาบาลเครือข่ายจัดเก็บสารพันธุกรรม](#)

[16. เอกสารการเข้ารับบริการประกันสุขภาพบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน](#)

เบอร์โทรศัพท์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง
โทร 0-2791-7312-6

สปสช.

สายด่วน สปสช.
โทร 1330

กรมเศรษฐกิจสุขภาพและมั่นคงในสุขภาพ
Division of Health Economics and Health Security

กองเศรษฐกิจสุขภาพและหลักประกันสุขภาพ
โทร 02-590-1577 (ในวันและเวลาราชการ)

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์
โทร 063-273-9602

คนไทยต้องไม่ไร้สิทธิ์
อย่าปล่อยให้ใครต้องไร้สิทธิ์
คืนชีวิต คืนศักดิ์ศรีความเป็นคนที่เท่าเทียมกัน

มีผู้คนมากมายที่อยู่อาศัยเติบโตในไทยตั้งแต่เกิด
มีบรรพบุรุษอยู่บนผืนแผ่นดินไทยมาเป็นเวลานาน
แต่เมื่อเขาไม่มีตัวเลขสิบสามหลักในบัตรประชาชน
เขากลับไม่มีสิทธิ: จินฉันทว่าตัวเองเป็นคนไทย ที่มีความเป็นคนเท่าเทียมกับเรา
และควรได้รับการดูแลคุ้มครองเท่ากับคนที่อยู่ในสารบบประชาชนของรัฐ